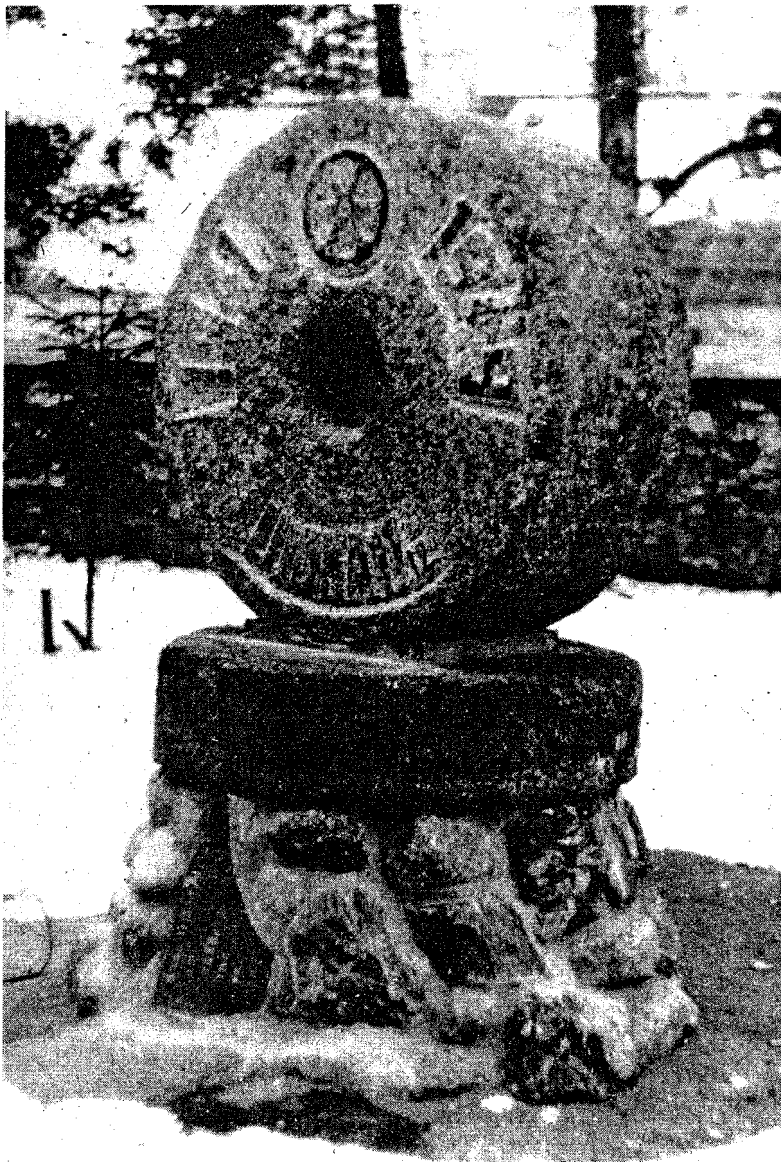

MÄLESTUSMÄRK KÜÜDITATUILE

□ 25. MÄRTSIL KELL 12 VIRU- JAAGUPIS □

Viru-Jaagupi kiriku ees seisab hiljuti valminud, ligi kahe meetri kõrgune, täiesti omanäo-

line monument, mis on pühendatud kihelkonnast pärit küüditatuile. See on esimene mälestusmärk Eestimaal, mis jäädvustab mälestuse stalinismi inimsusevastastest kuritegudest 1941. ja 1949.

aastal, mil üle 30 000 eestlaste deporteeriti Nõukogude Liitu.

Mälestusmärgi püstitamise initsiaator, samuti samba ideekavandi autor on koguduse õpetaja Madis Oviir, kes ühtlasi juhendas kõiki ehitustöid. Kogu töö tehti ühiskondlikus korras. Agaramad kaasalööjad olid koguduse liikmed Heino Tombach, Karl Amberg, Ain Juhkam jt. Majanduslikku toetust saadi Vilde kolhoosilt.

Monumendi alus on kujundatud eriliimelistest põllukividest. Nende vahele sättiti plaadikild 1944. aastal lõhutud Viru-Jaagupi Vabadussõjas langenute mälestussambast. Viimasest on säilinud ainult too killuke, millelt võib veel lugeda (... unastest tapetud) ja mõned nimekatkendid (lõhutud mälestussambal oli 121 nime). Too samba alusesse müüritud kivid ühendab meie rahva kangelasliku vabadusvõitluse hillisema, vabaduse kaotanud rahva traagikaga.

Samba alusele on horisontaalselt asetatud veskikivi, selle peale teine, veidi suurem, vertikaalses asendis. Viimase esiküljele on raiutud aastaarvud 1941 ja 1949, ülääärde aga vaguniratas, mis sümboliseerib küüditatute vagunite veeremist Siberimaale. Vesikivi aläääres seisab aga kivi kirjas: Luuka 17, 1-2. See moto vihjab Luuka evangeeliumis sõnastatud salmidele järgmise tekstiga: «Ja tema ütles jüngerite vastu: seda ei või olla, et pahandust ei peaks tulema, aga häda sellele, kelle läbi need tulevad.» ja teine salm: «See on temale tulusam, et üks veskikivi tema kaela peaks pandama ja teda meresse visatama...»

Õpetaja Madis Oviiri sõnutsi sümboliseerib monument meie rahva kurba saatust, sest «eks ole Eesti rahvas oma ajaloo vältel olnud kui viljatera veskikivide vahel...»

Mälestusmärk õnnistatakse ja avatakse 1949. a. küüditamise 40. aastapäeval, 25. märtsil kell 12. Õnnistamistalituse peab õpetaja M. Oviir, kõneleb Rahvarinde eestseisuse liige Edgar Savisaar.

Pärast seda, algusega kell 13 on Viru-Jaagupi kirikus kontsert, kus esineb segakoor «Kaleva» Tallinnast. Uno Taremaa juhatusel kantakse ette Antonin Dvořáki heliteos «Stabat Mater».

Peep KÄRP